STAR Akreditasyon Ekosistemi: Stratejik Yönetim, Operasyonel Mükemmeliyet ve Gelecek Projeksiyonu

STAR Akreditasyon Kuruluşu, Türkiye ve KKTC'deki sosyal, beşerî ve temel bilimler lisans programlarının eğitim kalitesini yükseltmeyi hedefleyen **bağımsız bir otorite** olarak faaliyet göstermektedir. Kaynaklar, kurumun **stratejik yönetim yapısını**, 2024-2025 yıllarındaki operasyonel gelişimini ve akreditasyon süreçlerinin nasıl yürütüldüğünü kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. Sistemin temelini, liyakat esaslı eğitimlerden geçen **akademisyen ve öğrenci değerlendiricilerin** kanıta dayalı saha denetimleri ile **PUKÖ döngüsü** çerçevesinde şekillenen sürekli iyileştirme felsefesi oluşturur. Operasyonel verimlilik artışı sayesinde akreditasyon süreleri kısalırken, **CEENQA** gibi uluslararası üyeliklerle diplomaların küresel geçerliliği ve tanınırlığı güvence altına alınmaktadır. Paydaş memnuniyetinin yüksek olduğu vurgulanan belgelerde, **etik ilkeler**, raporlama standartlarında tutarlılık ve dijitalleşme hedefleri kurumun kalite mimarisinin ana sütunları olarak tanımlanmaktadır.

STAR Akreditasyon Ekosistemi

Bu makaleyi Spotify'da sesli olarak dinlemek için podcast'ine bu linkten ulaşabilirsiniz.

1.1 Kurumsal Kimlik ve Stratejik Temeller

Sosyal Beşerî Temel Bilimler Akreditasyon ve Rating Derneği (STAR), Türkiye ve KKTC

yükseköğretim ekosisteminde sosyal, beşerî ve temel bilimler alanında kalite güvencesi kültürünün kurumsal hamisi olarak konumlanmaktadır. Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından tescil edilen ve 2024 Temmuz ayı itibarıyla 5 yıllık tescil belgesini alarak operasyonel rüştünü küresel ölçekte tescilleyen STAR, “Eğitimde Mükemmeliyet” vizyonunu statik bir hedef olmaktan çıkarıp, yükseköğretimin rekabet gücünü artıran stratejik bir kaldıraç haline getirmiştir. Kurum, sosyal bilimlerin çok katmanlı yapısını analitik bir disiplinle ele alarak, ekosisteme kanıta dayalı bir güven zemini sunmaktadır.

Bu makaleyi Youtube’da görüntülü olarak izlemek için videosuna bu linkten ulaşabilirsiniz.

STAR’ın misyon ve vizyonu, kaynak metinde tanımlanan şu temel ilkelerle stratejik bir uyum içindedir:

- **Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik:** Tüm değerlendirme süreçlerinin izlenebilirliği üzerinden kurumsal güven inşa etmek.
- **Kanıta Dayalı Değerlendirme:** PUKÖ (Planla-Uygula-Kontrol Et-Önlem Al) döngüsü çıktılarını ve somut verileri karar mekanizmasının merkezine yerleştirmek.
- **Hizmet Odaklılık:** Paydaş beklentilerini birincil girdi kabul ederek operasyonel süreçleri optimize etmek.
- **Sürekli Öğrenme:** Geri bildirim mekanizmaları aracılığıyla kurumsal çevikliği ve gelişim kapasitesini tetiklemek.
- **Değer Yaratma:** Mezunların istihdam edilebilirliğini ve diplomaların uluslararası geçerliliğini artıracak niteliksel dönüşümü sağlamak.

Bu değerler, STAR’ın operasyonel süreçlerine rehberlik etmenin ötesinde, yükseköğretim kurumlarını toplumsal fayda üreten dinamik yapılara dönüştüren birer katalizör görevi görmektedir. Kurumsal vizyonun sahadaki başarısı, bu stratejileri uygulayan organizasyonel yapıya ve karar mekanizmalarına bağlıdır; bir sonraki bölümde bu yapı incelenecektir.

1.2 Organizasyonel Mimari ve Bağımsız Karar Mekanizmaları

STAR’ın yönetim mimarisi, akreditasyonun etik temelini oluşturan “bağımsızlık” ve “tarafsızlık” ilkeleri üzerine inşa edilmiştir. Bu yapı, akreditasyon kararlarının her türlü idari ve mali mülahazadan arındırılmasını teminat altına alır. Özellikle Yönetim Kurulu’nun, nihai karar organı olan STARAK üyelerini görevden alma yetkisinin bulunmaması, “nesnel yargılama” sürecinin kurumsal güvencesidir.

STAR’ın organizasyonel yapısı ve stratejik birimleri arasındaki etkileşim aşağıda sunulmuştur:

Birim / Komite	Stratejik Fonksiyonu ve Karar Etkisi

Yönetim Kurulu	Genel stratejik çerçeveyi ve bütçeyi yönetir; akreditasyon kararlarına doğrudan müdahale edemez.
STARAK (Akreditasyon Kurulu)	Nihai ve bağımsız karar organıdır. Değerlendirme raporlarını bağımsızlık ilkesiyle karara bağlar.
Ölçütler Komitesi	Standartları ve "Programa Özgü Ölçütleri" belirleyerek akademik kalite eşiklerini tanımlar.
Eğitim Komitesi	Değerlendiricilerin liyakat esaslı sertifikasyonundan ve sürekli gelişiminden sorumludur.
Tutarlılık Komitesi	Raporların ekipler, dönemler ve kurumlar arasındaki adaletini ve objektifliğini denetler.
Kalite Güvencesi Komitesi	STAR'ın iç PUKÖ döngüsünü yönetir, anket analizleri üzerinden iyileştirme planları yapar.
İtiraz ve Şikâyet Komitesi	Süreçlere yönelik itirazları etik kurallar çerçevesinde inceleyen bağımsız denetim mekanizmasıdır.

Bu mimaride etik standartlar sadece birer ilke değil, operasyonel tanımlardır. STAR, **Çıkar Çatışması (Conflict of Interest)** durumunu değerlendiricinin kurumla geçmiş veya güncel finansal/akademik bağı olarak; **Çıkar Çakışması (Conflict of Commitment)** durumunu ise STAR'daki görevin kişinin profesyonel yükümlülükleriyle sorumluluk açısından çelişmesi olarak tanımlayarak bağımsızlığı operasyonel bir standarda dönüştürmüştür. Karar verici kurulların bağımsızlığı, sürecin sahadaki uygulayıcıları olan değerlendiricilerin yetkinliği ile anlam kazanır.

1.3 Değerlendirici Yetkinliği: Seçim, Eğitim ve Sertifikasyon Standartları

STAR ekosisteminde bir değerlendirici, teknik bir denetçinin ötesinde, programın niteliksel gelişimine rehberlik eden bir "kalite mimarı" olarak tanımlanır. Bu rol, akademik kıdemin ötesinde, STAR'ın metodolojik standartlarına tam uyum ve derinlikli bir analitik kapasite gerektirir. 2024 yılı itibarıyla akademik eğitimlere katılan 283 öğretim üyesi ve 88 öğrenci değerlendirici, sistemin insan kaynağı kapasitesindeki yüksek ölçeklenmeyi simgelemektedir.

Değerlendirici yetkinliği, iki aşamalı bir sertifikasyon disipliniyle yapılandırılmaktadır:

1. **Metodolojik Altyapı:** Akreditasyon felsefesi, PUKÖ döngüsü ve saha ziyareti protokolleri üzerine odaklanan temel aşama.
2. **Raporlama ve Analiz Disiplini:** Teknik rapor yazımı (Eksiklik, Zayıflık, Kaygı), olgunluk seviyelerinin belirlenmesi ve 30 günlük kurum cevaplarının kanıt temelli analizini içeren ileri seviye eğitim.

Bu süreçte "Branş Uzmanlığı" kavramı stratejik bir öneme sahiptir. İşletme, Aktüerya, Ekonometri ve Sigortacılık gibi 20'den fazla disiplinin özgün gereksinimleri (Program

Bağlamı), 2025 revizyonları uyarınca artık bir **“asgari eşik” (minimum threshold)** olarak kabul edilmektedir. Değerlendiricinin branş bazlı bu derinliği, paydaş nezdindeki teknik itibarın korunması için esastır. Teorik yetkinlikle donatılan değerlendiricilerin gerçek performans sahası, yerleşke ziyaretleri ve saha uygulamalarıdır.

1.4 Operasyonel Verimlilik ve 2024 Yılı Performans Analizi

2024 yılı, STAR için operasyonel ölçeklenme ve stratejik konsolidasyonun zirve yaptığı bir yüksek hızlı büyüme periyodu olmuştur. Süreçlerin bürokratik hantallıktan arındırılması, akreditasyon tamamlama süresini **372 günden 226 güne** indirerek %39’luk bir operasyonel çeviklik kazandırmıştır.

2024 Yılı Karşılaştırmalı Performans Verileri:

Gösterge	2023 Değeri	2024 Değeri	Gelişim Analizi
Toplam Akredite Program Sayısı	23	38	%65 Niteliksel Artış
Başvuru Yapan Kurum Sayısı	12	34	Yaklaşık 3 Kat Talep Artışı
Aktif Değerlendirici Sayısı	30	100	Kapasite Konsolidasyonu
Akreditasyon Süreci (Gün)	372	226	%39 Operasyonel Hız

Bu ivmede “Yedi Bölge Yedi Çalıştay” programı ve bilgilendirme toplantılarının kurumsal tanınırlık (Hedef %40, Gerçekleşen %60) üzerindeki çarpan etkisi kritiktir. Sayısal verilerdeki bu ivme, beraberinde saha uygulamalarında korunması gereken yüksek standartları ve bazı gelişim alanlarını getirmektedir.

1.5 Saha Uygulamaları ve Paydaş Memnuniyet Dinamikleri

Yerleşke ziyaretleri, akreditasyonun “kanıta dayalı doğrulama” fonksiyonunun icra edildiği profesyonel bir performans alanıdır. 2025 Analiz Raporu verileri, STAR ekiplerinin etik ve profesyonel duruş açısından mükemmele yakın bir grafik çizdiğini göstermektedir.

- **Etik Standartlar:** Form 2 verilerinde Nezaket (4.94) ve Tarafsızlık (4.93) skorları, değerlendiricilerin STAR Etik Kurallar Yönergesi’ne tam uyumunu kanıtlamaktadır.
- **Çıkış Bildirimi:** Kurum memnuniyetinin 4.91 olduğu bu aşama, şeffaflık ilkesinin sahadaki en güçlü yansımasıdır.
- **Teknik Yeterlilik Algısı:** 4.55 puan ile nispeten gelişim ihtiyacı gösteren bu alan, değerlendiricilerin kriter hakimiyetlerini ve uzmanlıklarını saha mülakatlarında daha görünür kılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Öğrenci değerlendiricilerin sürece entegrasyonu (%91 memnuniyet), sistemin öğrenci odaklı

süreç analizindeki nesnelliğini pekiştiren stratejik bir hamledir. Sahadaki yüksek memnuniyet oranlarına rağmen, akreditasyonun teknik derinliği raporlama standartlarındaki hassasiyete dayanmaktadır.

1.6 Raporlama Standartları ve Teknik Yeterlilik Krizi

Akreditasyon raporu, kurum için sadece bir sonuç belgesi değil, stratejik bir "kurumsal iyileştirme rehberi" olmak zorundadır. Ancak, paydaş geri bildirimlerinde yer alan **3.59/5 puanlık "iyileştirmeye açık alanların tespitinin doğruluğu"** skoru, STAR için ciddi bir **"Değer Önerisi Riski" (Value Proposition Risk)** sinyalidir. Bu düşük algı, sunulan geri bildirimlerin yeterince somut bulunmadığını ve akreditasyonun bir kalite geliştirme aracından ziyade bir formaliteye dönüşme tehlikesini barındırmaktadır.

Tutarlılık Komitesi'nin 2024 yılında **10 raporu düzeltme gereği duyması**, raporlama disiplininde standardizasyon ihtiyacını teyit etmektedir. Bu noktada, tanımlayıcı (descriptive) dilden uzaklaşıp analitik ve kanıta dayalı (evidence-based) bir dile geçiş hayati önemdedir. Devreye alınan "Değerlendirme Notu Hesaplama Aracı", olgunluk seviyelerini ağırlıklandırarak subjektif yorumları minimize etmekte ve kararların matematiksel bir kesinlikle verilmesini sağlamaktadır. Teknik raporlamadaki bu disiplin, STAR'ın uluslararası arenadaki itibarının ve küresel standartlara uyumunun temelidir.

1.7 Uluslararasılaşma ve Küresel Kalite Standartları (ESG)

STAR, yerel bir başarı öyküsü olmanın ötesinde, Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA) vizyonu doğrultusunda küresel bir aktör olarak konumlanmaktadır. CEENQA (Orta ve Doğu Avrupa Kalite Güvence Ajansları Ağı) tam üyeliği ve STAR temsilcisinin CEENQA Yönetim Kurulu'na seçilmesi, kurumun bölgesel otoritesini ve stratejik ağırlığını tescillemiştir.

Avrupa Standartları ve Kılavuz İlkeleri (ESG) ile tam uyum, STAR'ın ENQA üyesi ülkelerde sınır ötesi akreditasyon yapabilme potansiyeli için ön koşuldur. Kazakistan, Rusya ve Bosna Hersek ile yapılan iş birlikleri, Türkiye'deki sosyal bilimler diplomasının küresel ölçekte bir **"Kalite Pasaportu"** (Quality Passport) kazanmasını sağlamaktadır. Özellikle TYÇ logosu ve EQF uyumu, mezunların küresel hareketliliği için en yüksek rekabet avantajını oluşturmaktadır. Küresel standartlara uyum süreci, 2025 yılı stratejik plan revizyonları için de ana yol haritasını oluşturmaktadır.

1.8 2025 Stratejik Projeksiyonu ve Sürekli İyileştirme (PUKÖ)

STAR, kendi PUKÖ döngüsünü işleterek 2024 yılı verilerinden elde edilen stratejik dersleri 2025 revizyonlarına dönüştürmüştür. 2025 projeksiyonu, "niceliksel büyümeden niteliksel

derinliğe” geçiş stratejisi üzerine kuruludur:

- **Operasyonel Odaklanma:** Dijitalleşme hedefi (Hedef 1.5), kaynakların mevcut süreç stabilitesi ve rapor kalitesine yönlendirilmesi amacıyla plandan çıkarılmıştır.
- **Standartlaşma:** “Programa Özgü Ölçütlerin” tüm alanlar için asgari eşik haline getirilmesi, değerlendirme tutarlılığını garanti altına alacaktır.
- **İzleme Disiplini:** Akredite programlar için “Eylem Planı İzleme” zorunluluğu getirilerek, kalitenin sürdürülebilirliği kayıt altına alınacaktır.

İdeal STAR Değerlendirici Profili: Teknik ölçütlere %100 hâkim, disipline özgü program bağlamını içselleştirmiş, sahada nazik ancak sorgulayıcı; raporlamada ise tanımlayıcı olmaktan ziyade analitik ve yönlendirici geri bildirim sunan profesyoneldir.

STAR, sosyal ve beşerî bilimlerde kalite güvencesinin tavizsiz otoritesi ve yükseköğretimin kalitesini aktif olarak yükselten bir **“Kalite Mimarı”** olarak, Türk yükseköğretiminin küresel rekabet gücünü artırma misyonunu kararlılıkla sürdürmektedir.